

Міністерство освіти і науки України
Лисичанський промислово-технологічний коледж

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії
Лисичанського промислово-
технологічного коледжу
_____ Н.М.Скиба
« ____ » _____ 2021 р.

**Програма вступних випробувань
для вступників на основі повної загальної середньої освіти**

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Програма

Пояснювальна записка

Програму з історії України складено з урахуванням цілей, вимог і змісту навчання історії в школі, які закладені в Державному стандарті освіти та чинній програмі з історії України для 11-річної школи. Вона охоплює зміст шкільного курсу історії України від найдавніших часів до сьогодення і складається з 31 теми.

У програмі викладено зміст історичного матеріалу, в якому виокремлено факти, дати, персонажі, поняття й терміни. Це – мінімум, з якого вступники повинні мати певні знання та уявлення.

Вступники мають знати визначення термінів і понять та оперувати ними, співвідносити з діяльністю певних історичних діячів, політичних сил, епохою тощо. Вступники мають характеризувати діяльність історичних діячів, оцінювати вплив на хід історичних подій, вміти розпізнати їх за портретними рисами (автентичними пам'ятками – фотографіями тощо). Кожна з персоналій названа в програмі лише один раз, проте, якщо людина впливала на перебіг історичного процесу довгий час, завдання, пов'язані з її діяльністю, можуть траплятися в кількох темах.

Програма вступних випробувань з історії України складається з Пояснювальної записки, Переліку тем і Вимог до рівня загальноосвітньої підготовки вступників.

Перелік тем

1. Вступ до історії України

Історія України як наука. Загальна періодизація. Джерела з історії України.

Поняття та терміни: «історія», «хронологія», «історичні джерела», «археологія», «цивілізація».

2. Стародавня історія України

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Трипільська культура. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

Дати:

IV – середина III тис. до н.е. – розселення племен трипільської культури на території України;

VIII-VI ст. до н.е. – Велике грецька колонізація;

друга половина V-VII ст. – Велике розселення слов'ян.

Поняття та терміни: «археологічна культура», «палеоліт», «мезоліт», «неоліт», «неолітична революція», «енеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «привласнювальне господарство», «відтворювальне господарство», «колонізація», «кочовики» «курган».

3. Київська держава

Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, древляни, сіверяни, волиняни, уличі, тиверці, білі хорвати). Руська земля.

Утворення Київської держави (Русі-України). Внутрішньо-та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління Ярославичів (Ізяслав, Святослав, Всеволод). Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава Великого в Києві. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Київської держави. Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської держави (Русі-України).

Поширення писемності. Розвиток культури й освіти Київської держави (Русі-України).

Дати:

860 р. – похід Аскольда на Константинополь, укладення першого відомого договору Русі з Візантією;

907, 911, 941, 944 рр. – походи князів на Константинополь;

882 р. – об'єднання північних та південних руських земель Олегом;

988 р. – запровадження християнства як державної релігії;

1019-1054 рр. – князювання Ярослава Мудрого в Києві;

1036 р. – розгром печенігів князем Ярославом Мудрим;

1056-1057 рр. – створення Остромирового Євангелія;

1097 р. – Любецький з'їзд (снем) князів;

1113 р. – укладення «Повісті минулих літ»; початок правління Володимира Мономаха в Києві;

1187 р. – перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах; створення «Слова о полку Ігоревім».

Персоналії: Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах, Ярослав Осмомисл, літописець Нестор, митрополит Іларіон, іконописець Алімпій.

Поняття та терміни: «племінний союз», «князь», «полюддя», «язичництво», «християнство», «шлюбна дипломатія», «роздробленість», «віче», «вотчинне землеволодіння», «бояри», «смерди», «ізгої», «закупи», «ікони», «мозаїка», «фреска», «книжкова мініатюра», «билини», «літопис».

4. Галицько-Волинська держава. Монгольська навала

Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича. Розвиток суспільно-політичного та господарського життя.

Культура Галицько-Волинської держави.

Дати:

1199 р. – утворення Галицько-Волинської держави;

1223 р. – битва на р. Калка;

1238-1264 рр. – правління Данила Романовича;

1240 р. – захоплення Києва монголами.

Персоналії: Роман Мстиславович, Данило Романович, Лев Данилович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав.

Поняття та терміни: «ярлик», «баскак».

5. Литовсько-Руська держава. Українські землі у складі великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)

Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу інших держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. «Велике князівство Руське». Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення українського козацтва. Соціально-економічне життя. Розвиток культури та освіти.

Дати:

1362 р. – битва на р. Сині Води;

1385 р. – укладення Кревської унії;

40-і роки XV століття – утворення Кримського ханства;

1478 р. – визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії;

1489 р. – перша згадка про українських козаків у писемних джерелах;

1514 р. – битва під Оршею.

Персоналії: Ольгерд, Вітовт, Свидригайло, Хаджі-Герей, Костянтин Іванович Острозький, Юрій Дрогобич.

Поняття та терміни: «шляхта», «магдебурзьке право», «магістрат», «цехи», «Дике поле», «козак».

6. Українські землі у складі Речі Посполитої (друга половина XVI ст.)

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х років. (К.Косинського та С.Наливайка). Братський рух. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти.

Дати:

1556-1561 рр. – створення Пересопницького Євангелія;

1556 р. – заснування князем Д.Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої відомої Січі;

1569 р. – Люблінська унія. Утворення Речі Посполитої;

1586 р. – утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у Львові;

1596 р. – Берестейська церковна унія. Утворення греко-католицької церкви.

Персоналії: Василь-Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Герасим Смотрицький, Іван Федоров.

Поняття та терміни: «воєводство», «українське козацтво», «реєстрове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «клейноди», «греко-католицька церква», «братство», «полемічна література».

7. Українські землі в складі Речі Посполитої (перша половина XVII ст.)

Зміни в соціально-економічному житті. Відновлення церковної православної ієрархії 1620 р. Розвиток культури та освіти. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства і Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація Війська Запорозького ...».

Дати:

1618 р. – похід козаків під проводом гетьмана П.Конашевича-Сагайдачного на Москву;

1621 р. – Хотинська битва;

1625 р. – Куруківська угода;

1632 р. – «Пункти для заспокоєння руського народу», утворення Києво-Могилянської колегії;

1637-1638 рр. – повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Остринина, Дмитра Гуні.

Персоналії: Петро Конашевич-Сагайдачний, Іпатій Потій, Йов Борецький, Петро Могила.

Поняття та терміни: «панщина», «фільварки», «Золотий спокій».

8. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б.Хмельницького середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави Війська Запорозького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б.Хмельницького.

Дати:

1648 р. – Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви;

1649 р. – Зборівська битва. Зборівський договір;

1651 р. – Берестецька битва. Білоцерківський договір;

1652 р. – Батозька битва;

1653 р. – Жванецька облога;

1654 р. – Переяславська рада; українсько-московський договір («Березневі статті»);

1656 р. – московсько-польське Віденське перемир'я.

Персоналії: Богдан Хмельницький, Іван Богун, Тиміш Хмельницький.

Поняття та терміни: «Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина», «покозачення».

9. Українські землі наприкінці 50-х – у 80-ті рр. XVII ст.

Гетьманування І.Виговського, Ю.Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П.Тетері, І.Брюховецького, П.Дорошенка, Д.Многогрішного, І.Самойловича. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати:

1658 р. – Гадяцький договір;

1659 р. – Конотопська битва;

1667 р. – Андрусівське перемир'я;

1669 р. – Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії;

1681 р. – Бахчисарайський мирний договір;

1686 р. – «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою.

Персоналії: Іван Виговський, Петро Тетеря, Петро Дорошенко, Іван Брюховецький, Іван Сірко, Юрій Хмельницький, Дем'ян Многогрішний, Іван Самойлович.

Поняття та терміни: «Руїна», «Великий згін».

10. Українські землі наприкінці XVII – у першій половині XVIII ст.

Гетьманування І.Мазепи. Північна війна і Україна. Повстання під проводом С.Палія (1702-1704 рр.).

Гетьманування І.Скоропадського, Д.Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Розвиток культури та освіти. Києво-Могилянська академія.

Дати:

1708 р. – українсько-шведський союз, зруйнування Батурина;

1709 р. – Зруйнування російськими військами Чортомлицької Січі, Полтавська битва;

1710 р. – Конституція Пилипа Орлика;

1713 р. – ліквідація козацтва на Правобережній Україні;

1734 р. – заснування Нової (Підпільненської) Січі.

Персоналії: Іван Мазепа, Кость Гордієнко, Іван Скоропадський, Павло Полуботок, Данило Апостол, Пилип Орлик, Феофан Прокопович.

Поняття та терміни: «Конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «козацьке бароко», «козацькі літописи».

11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьманування К.Розумовського. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Гайдамацький та опришківський рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі. Розвиток культури, науки, освіти.

Дати:

1764 р. – остаточна ліквідація гетьманства;

1768 р. – Коліївщина;

1775 р. – остаточна ліквідація Запорозької Січі;

1780-1782 рр. – ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії;

1783 р. – закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України.

Персоналії: Кирило Розумовський, Петро Калнишевський, Олекса Довбуш, Максим Залізняк, Іван Гонта, Григорій Сковорода, Артем Ведель, Максим Березовський, Дмитро Бортнянський, Іван Григорович-Барський.

Поняття та терміни: «Нова (Підпільненська) Січ», «паланка», «зимівник», «Задунайська Січ», «Коліївщина».

12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Початок українського національного відродження. Кирило-Мефодіївського братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

Дати:

1798 р. – видання «Енеїди» І.Котляревського;

1828 р. – ліквідація Задунайської Січі;

грудень 1825 – січень 1826 рр. – повстання Чернігівського полку;

1830-1831 рр. – польське визвольне повстання;

1840 р. – перше видання «Кобзаря» Т.Шевченка;

1846-1847 рр. – діяльність Кирило-Мефодіївського братства.

Персоналії: Йосип Гладкий, Іван Котляревський, Микола Гулак, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко, Устим Кармалюк.

Поняття та терміни: «промисловий переворот», «нація», «національне відродження», «національна ідея», «масонство», «декабристи».

13. Західноукраїнські землі в складі Австрійської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848-1849 рр. Діяльність Головної руської ради (1848-1851 рр.). Перший досвід парламентської діяльності.

Дати:

1816 рр. – створення освітнього товариства галицьких греко-католицьких священиків;

1833-1837 рр. – діяльність «Руської трійці»;

1848 р. – скасування панщини в Галичині; видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька».

Персоналії: Олександр Духнович, Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький, Лук'ян Кобилиця.

Поняття та терміни: «будителі», «революція», «Весна народів».

14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Розвиток освіти, науки, літератури, мистецтва, архітектури. «Історія рухів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.

Дати:

1805 р. – відкриття університету в Харкові;

1834 р. – відкриття університету в Києві;

1839 р. – ліквідація царською владою греко-католицької церкви на Правобережжі.

Персоналії: Петро Гулак-Артемівський, Григорій Квітка-Основ'яненко, Михайло Максимович, Михайло Остроградський, Василь Каразін.

Поняття та терміни: «романтизм», «класицизм».

15. Наддніпрянська Україна в другій половині XIX ст.

Події Кримської війни 1853-1856 рр. на українських землях. Реформи 1860-1870-х роках і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Журнал «Основа». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців.

Дати:

19 лютого 1861 рр. – царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії;

1863 рр. – Валуєвський циркуляр;

1863-1864 рр. – польське національно-визвольне повстання;

1876 р. – Емський указ.

Персоналії: Володимир Антонович, Михайло Драгоманов, Борис Грінченко, Павло Чубинський.

Поняття та терміни: «Київська козаччина», «земства», «громадівський рух».

16. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії в другій половині XIX ст.

Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація національного руху та утворення перших політичних партій. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

Дати:

1868 р. – створення у Львові товариства «Просвіта»;

1873 р. – створення у Львові Літературного товариства ім. Т.Шевченка (від 1892 р. – Наукове товариство ім. Т.Шевченка);

1890 р. – створення Русько-української радикальної партії;

1899 р. – створення Української Національно-демократичної партії та Української соціал-демократичної партії.

Персоналії: Іван Франко, Юліан Бачинський.

Поняття та терміни: «трудова міграція», «партія», «українофіли», «москвофіли», «народовці», «радикали», «нова ера».

17. Культура України в другій половині XIX – на початку XX ст.

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театального мистецтва. Українські підприємці-благодійники.

Дати:

1865 р. – відкриття Новоросійського університету;

1875 р. – відкриття Чернівецького університету.

Персоналії: Сергій Васильківський, Данило Заболотний, Марія Заньковецька, Ілля Мечников, Агатагел Кримський, Леся Українка, Іван Карпенко-Карий, Марко Кропивницький, Микола Лисенко, Микола Пимоненко, Микола Садовський, Соломія Крушельницька, Дмитро Яворницький, Микола Терещенко, Богдан Ханенко.

Поняття та терміни: «меценат», «професійний театр», «реалізм», «модернізм».

18. Наддніпрянська Україна в 1900-1914 рр.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення національного гніту в 1907-1914 рр. Земельна реформа П.Столипіна та її вплив на Україну.

Дати:

1900 р. – створення Революційної української партії (РУП), першої політичної партії Наддніпрянської України;

1908 р. – створення Товариства українських поступовців (ТУП);

1911-1913 рр. – «справа Бейліса».

Персоналії: Євген Чикаленко, Микола Міхновський, Ілля Шраг.

Поняття та терміни: «монополія», «хутір», «відруб», «чорносотенці», «страйк».

19. Західноукраїнські землі у складі Австро-Угорської імперії у 1900-1914 рр.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення західноукраїнських земель.

Дати:

1900 р. – обрання А.Шептицького митрополитом греко-католицької церкви;

1907 р. – впровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків.

Персоналії: Андрей Шептицький, Іван Боберський, Кирило Трильовський.

Поняття та терміни: «Народне віче».

20. Україна в Першій світовій війні

Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на українських землях. Діяльність австрійської та російської адміністрацій у Галичині та Буковині. Українські січові стрільці (УСС).

Дати:

серпень 1914 р. – утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України;

1914 р. – Галицька битва;

1915 р. – утворення Загальної української ради;

1916 р. – Брусиловський прорив.

Персоналії: Кость Левицький, Дмитро Донцов.

Поняття та терміни: «світова війна», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство».

21. Українська революція

Революційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення українців, Універсали Української Центральної Ради (УЦР). Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки (УНР). Проголошення радянської влади. Перша війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.

Дати:

березень 1917 р. – утворення Української Центральної Ради;

квітень 1917 р. – Всеукраїнський Національний конгрес;

червень 1917 р. – I Універсал УЦР;

липень 1917 р. – II Універсал УЦР;

листопад 1917 р. – III Універсал УЦР;

22 (9) січня 1918 р. – IV Універсал УЦР, проголошення незалежності УНР;

січень 1918 р. – бій під Крутами.

Персоналії: Михайло Грушевський, Володимир Винниченко, Сергій Єфремов.

Поняття та терміни: «автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний Секретаріат», «Вільне козацтво», «Народний секретаріат».

22. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918-1921 рр.)

Брестський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу. Конституція УНР. Гетьманський переворот. Українська Держава. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Акт Злуки УНР та ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Друга радянсько-українська війна. Окупація військами Антанти півдня України. Повстання М.Григор'єва. Денікінський режим в Україні. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Перший «Зимовий похід» Армії УНР. Варшавська угода між УКР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий «Зимовий похід» Армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.).

Дати:

січень (лютий) 1918 р. – Брестський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу;

29 квітня 1918 р. – державний переворот і прихід до влади П.Скоропадського;
1 листопада 1918 р. – «Листопадовий зрив» у Львові;
13 листопада 1918 р. – проголошення Західноукраїнської Народної Республіки;
листопад 1918 р. – Заснування Української академії наук;
14 листопада 1918 р. – утворення Директорії;
22 січня 1919 р. – проголошення Акта Злуки УНР та ЗУНР;
грудень 1919 – травень 1920 рр. – Перший «Зимовий похід» Армії УНР;
квітень 1920 р. – Варшавська угода;
березень 1921 р. – Ризький мирний договір;
листопад 1921 р. – Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

Персоналії: Павло Скоропадський, Євген Петрушевич, Дмитро Вітовський, Симон Петлюра, Нестор Махно, Християн Раковський.

Поняття та терміни: «Директорія», «соборність», «отаманщина», «воєнний комунізм», «Чортківська офензива», «Київська катастрофа».

23. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.)

Голод у південних губерніях УСРР. Антицерковна кампанія. НЕП в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Політика «коренізації» в УСРР («українізація»). Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження 1920-х рр.

Дати:

1921-1923 рр. – голод в Україні;
1921 р. – утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ);
1922 р. – входження УСРР до складу СРСР;
1923 р. – початок політики «коренізації» в УСРР;
1925 р. – проголошення курсу на індустріалізацію.

Персоналії: Олександр Шумський, Микола Скрипник, Михайло Волобуєв, Микола Хвильовий, Лесь Курбас, Михайло Бойчук, Олександр Довженко, Василь Липківський.

Поняття та терміни: «НЕП», «трест», «індустріалізація», «коренізація», «автокефальна церква».

24. Утвердження тоталітарного режиму в 1929-1939 рр.

Форсована індустріалізація, насильницька колективізація, ідеологізація суспільного і культурного життя України. Культ особи. Масові репресії. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні – геноцид Українського народу. Згортання українізації. Антицерковна кампанія.

Дати:

1928/1929-1932 рр. – перша п'ятирічка;
1928 р. – судовий процес у «Шахтинській справі»;
1929 р. – початок насильницької колективізації;
1930 р. – судовий процес у справі «Спілки визволення України» (СВУ);
1932-1933 рр. – Голодомор в Україні;
1934 р. – перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва;
1937 р. – ухвалення Конституції УРСР;
1937-1938 рр. – «Великий терор».

Персоналії: Станіслав Косіор, Лазар Каганович, Максим Рильський, Павло Вірський, Григорій Верьовка.

Поняття та терміни: «тоталітарний режим», «п'ятирічка», «форсована індустріалізація», «стаханівський рух», «колективізація», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «Голодомор», «чорна дошка», «розстріляне відродження», «ГУЛАГ», «паспортна система», «соціалістичний реалізм (соцреалізм)».

25. Західна Україна в 1921-1939 рр.

Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Суспільно-політичні рухи, радикалізація політичного життя в 1930-х рр. Карпатська Україна.

Дати:

1920 р. – підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії;
1923 р. – визнання країнами Антанти входження Східної Галичини до складу Польщі; саморозпуск уряду ЗУНР;
1925 р. – утворення Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО);
1929 р. – утворення Організації українських націоналістів (ОУН);
1930 р. – проведення польською владою акції «пацифікації»;
1938 р. – надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехословаччини;
15 березня 1939 р. – проголошення незалежності Карпатської України.

Персоналії: Євген Коновалець, Степан Бандера, Андрій Мельник, Августин Волошин.

Поняття та терміни: «осадництво», «пацифікація», «русинство», «Таємний університет», «політична еміграція».

26. Україна під час Другої світової війни (1935-1945 рр.)

Початок Другої світової війни. Приєднання Західної України, Південної та Північної Бессарабії та Північної Буковини до УРСР. Напад нацистської Німеччини та її союзників на СРСР. Оборона Києва, Одеси, Севастополя. Поразки Червоної армії. Нацистський окупаційний режим. Голокост. Радянський партизанський рух. Діяльність ОУН. Утворення УПА. Польсько-український конфлікт. Створення Української головної визвольної ради (УГВР). Вигнання нацистських окупантів з території України. Депортація кримських татар та інших народів Криму (травень 1944 р.). Внесок українців у визволення народів Європи від нацизму. Завершення Другої світової війни.

Дати:

23 серпня 1939 р. – радянсько-німецький договір про ненапад і таємний протокол до нього («пакт Молотова-Ріббентропа»);

1 вересня 1939 р. – початок Другої світової війни;

17 вересня 1939 р. – вторгнення Червоної армії на територію Західної України;

червень 1940 р. – вторгнення Червоної армії на територію Бессарабії та Північної Буковини;

22 червня 1941 р. – напад Німеччини на СРСР;

30 червня 1941 р. – проголошення Акта відновлення Української Держави;

14 жовтня 1942 р. – створення Української повстанської армії (УПА);

грудень 1942 р. – початок вигнання нацистських загарбників з України;

6 листопада 1943 р. – визволення Києва від нацистських окупантів;

січень-лютий 1944 р. – Корсунь-Шевченківська наступальна операція;

28 жовтня 1944 р. – завершення вигнання нацистських окупантів зі всієї території України;

9 травня 1945 р. – День Перемоги над нацистською Німеччиною;

2 вересня 1945 р. – завершення Другої світової війни.

Персоналії: Тарас Бульба (Боровець), Роман Шухевич, Іван Кожедуб, Олексій Берест, Кузьма Дерев'янка, Ярослав Стецько.

Поняття та терміни: «радянська», «новий порядок», «План «Барбаросса», «мобілізація», «евакуація», «план «Ост», «Голокост», «колабораціонізм», «рух Опору», «Український штаб партизанського руху (УПШР)», «похідні групи», «Поліська Січ», «Східний вал», «випалена земля», «депортація».

27. Україна в перші повоєнні роки (1945 – на початку 1950-х рр.)

Участь УРСР зовнішній політиці Радянського Союзу. Адміністративно-територіальні зміни. Відбудова. Голод в Україні 1946-1947 рр. Радянська західних областей України. Боротьба ОУН і УПА. Придушення визвольного руху.

Розгортання ідеологічних кампаній (боротьба з «українським буржуазним націоналізмом», «низькопоклонством перед Заходом», «безродними космополітами» тощо). Культура і наука.

Дати:

1945 р. – входження Закарпаття до складу УРСР;
квітень 1945 р. – Україна – співзасновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН);
березень 1946 р. – «саморозпуск» Української греко-католицької церкви (УГКЦ);
1946-1947 рр. – голод в Україні;
квітень-липень 1947 р. – проведення польською владою операції «Вісла».

Персоналії: Йосип Сліпий, Володимир Сосюра, Олесь Гончар.

Поняття та терміни: «відбудова», «операція «Вісла», «ждановщина», «лисенківщина», «холодна війна».

28. Україна в умовах десталінізації (1953-1964 рр.)

Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР в середині 1950-1960-х рр.: припинення масових репресій, часткова реабілітація. Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР.

Спроби реформування управління промисловістю та сільського господарства, соціальної сфери. Виникнення руху «шістдесятників», дисидентського руху наприкінці 1950 – на початку 1960-х рр. Культура і наука.

Дати:

1953-1954 рр. – повстання політичних в'язнів в сталінських концтаборах.
Ліквідація ГУЛАГу;
лютий 1954 р. – входження Кримської області до складу УРСР;
1956 р. – XX з'їзд КПРС, засудження культу особи;
1957 р. – запуск першого штучного супутника Землі, початок «космічної ери»;
1959 р. – утворення Української робітничо-селянської спілки;
1961 р. – перший політ людини в Космос (Юрій Гагарін).

Персоналії: Левко Лук'яненко, Іван Світличний, Алла Горська, Іван Дзюба, Ліна Костенко, Євген Сверстюк, Василь Симоненко.

Поняття та терміни: «десталінізація», «культ особи», «лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргоспи», «шістдесятники», «дисидентство», «хрущовки».

29. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.)

Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960 – початок 1980-х рр.). Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр.

Здобутки і проблеми соціальної сфери. Культура і наука. Русифікація. Опозиційний рух.

Дати:

1965 р. – реформи в сільському господарстві та промисловості («косигінська реформа»); перша хвиля арештів дисидентів;

1972 р. – зміна політичного керівництва УРСР; масові арешти дисидентів;

1976 р. – утворення Української Гельсінської групи.

Персоналі: Валерій Марченко, Петро Григоренко, Микола Руденко, Василь Стус, В'ячеслав Чорновіл, Олег Антонов, Сергій Параджанов, Іван Миколайчук, Володимир Івасюк, Леонід Биков.

Поняття та терміни: «застій», «дефіцит», «розвинений соціалізм», «номенклатура», «русифікація», «самвидав», «тамвидав», «правозахисник», «Конституція розвинутого соціалізму».

30. Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985-1991 рр.)

Початок «перебудови». Загострення соціально-економічної кризи. Рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр. Загальноукраїнський страйк шахтарів. Політичні реформи.

Формування багатопартійності, створення Народного руху України за перебудову, перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР. Створення Автономної Республіки Крим (12 лютого 1991 р.). Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. Проведення Всеукраїнського референдуму та виборів Президента України.

Дати:

квітень 1985 р. – початок «перебудови»;

26 квітня 1986 р. – вибух на Чорнобильській АЕС;

вересень 1989 р. – створення Народного руху України за перебудову;

березень 1990 р. – проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР;

16 липня 1990 р. – ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України;

жовтень 1990 р. – «Революція на граніті»;

24 серпня 1991 р. – ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України;

1 грудня 1991 р. – проведення Всеукраїнського референдуму та виборів Президента України. Обрання Президентом України Л.Кравчука.

Поняття та терміни: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «багатопартійність», «суверенітет», «інфляція», «ринкові відносини», «референдум».

31. Україна в умовах незалежності

Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних Сил України. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Затвердження державної символіки (1992 р.), формування інституту громадянства. Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї. Приватизація. Лібералізація цін. Грошова реформа (1996 р.). Майнова диференціація суспільства. Інтегрування України в європейське і світове співтовариство. «Газові» та «торгівельні війни» з Росією. Збройна агресія Росії проти України.

Культура, наука, спорт та релігійне життя в незалежній Україні.

Дати:

6 грудня 1991 р. – заснування Збройних Сил України;

липень 1994 р. – обрання Л.Кучми Президентом України;

1995 р. – обрання України членом Ради Європи (РЄ);

28 червня 1996 р. – ухвалення Конституції України;

вересень 1996 р. – запровадження національної грошової одиниці – гривні;

жовтень-грудень 2004 р. – «Помаранчева революція», обрання Президентом України В.Ющенка;

2008 р. – вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ);

січень 2010 р. – обрання В.Януковича Президентом України;

листопад 2013 – лютий 2014 рр. – «революція Гідності», повалення режиму В.Януковича;

червень 2014 р. – обрання П.Порошенка Президентом України;

2014 р. – підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС);

вересень 2014 р., лютий 2015 р. – Мінські угоди.

Поняття та терміни: «корупція», «тіньова економіка», «Помаранчева революція», «Євромайдан», «Небесна сотня», «революція Гідності», «сепаратизм», «антитерористична операція», «анексія», «тимчасово окупована територія», «кіборги», «волонтерський рух», «люстрація», «поліконфесійність».

Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників

Програма передбачає перевірку сформованих у вступників знань та загально-предметних історичних умінь:

- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їхню послідовність та синхронність, вказувати історичні дати, періоди найважливіших подій і процесів, встановлювати хронологічну відповідність між явищами, процесами й подіями та періодами і епохами;
- локалізувати історико-географічні об'єкти та історичні факти, події, явища і процеси на карті;
- працювати з історичними документами різного змісту, встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, визначати основні ідеї, які він висвітлює, аналізувати зміст тексту;
- визначати істотні характерні риси, етапи, складові подій, явищ і процесів минулого, характеризувати діяльність видатних історичних постатей; давати визначення історичних понять і термінів, пояснювати доречність їхнього вживання;
- розпізнавати найвидатніші історико-культурні пам'ятки, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, описувати й розкривати їхнє значення в українській історико-культурній спадщині;
- пояснювати й аналізувати історичні факти, групувати (класифікувати) їх за вказаною ознакою, визначати причини та наслідки подій і явищ, встановлювати відповідність між окремими фактами й типовими загальними явищами;
- формулювати версії та оцінки історичного руху і розвитку, визначати найважливіші зміни і значення подій, що відбувалися в житті України й людства.

Розробник голова предметної екзаменаційної комісії _____ С.В.Кириченко

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні циклової комісії загальноосвітніх дисциплін

Протокол № _____ від « _____ » _____ 2021 року

Голова циклової комісії _____ С.В.Кириченко